

Remember Florin Gheuca

N. 10 martie 1925, în Ciocănești, județul Suceava – m. 17 iulie 1995, la Bacău. **Actor.** Fiul Anei Gheuca (n. Georgiu), dirigintă de poștă. Copilărește în satul natal, unde urmează cursurile Școlii primare, după care devine elev al Liceului Internat „C. Negruzzi” din Iași. La „sala de festivități” a acestuia vede câteva reprezentații cu Radu Beligan, pe atunci elev în cursul superior, dar ucenicia în teatru și-o face la Biblioteca din orașul Unirii, unde citește cu nesăț atât literatură, cât și cărți dedicate Thaliei, și, mai ales, la galeria Teatrului Național „Vasile Alecsandri”, de unde îi descoperă pe monștrii sacri ai scenei vremii: Miluță Gheorghiu, Constantin Ramadan, Gina Sandri-Bulandra, Ștefan Ciubotărașu, Anny Braeski, Aurel Munteanu ș.a. Fascinat de ceea ce văzuse în interpretarea marilor actori ieșeni (*Cucoana chiria, Punctul negru, Două orfeline, Doi sergenți* etc.) se înscrie la Conservatorul „George Enescu” din Iași, pe care îl absolvă în 1946, la clasa profesoarei Gina Sandri-Bulandra. E repartizat la Teatrul Poporului din dulcele târg, fiind distribuit îndeosebi în roluri comice, iar din 1948 e transferat la Bacău, numărându-se printre cei ce au pus piatra de temelie a Teatrului de Stat, devenit peste ani Teatrul Dramatic Bacovia și, în deceniul trecut, Teatrul Municipal Bacovia. Aici debutează pe 10 octombrie 1948, cu spectacolul pentru copii *Casa Pisicii* de B. Stepanski (regia Vasile Crețoiu), și timp de aproape o jumătate de veac a fost distribuit în peste 200 de roluri, de la Iordache din *D’ale carnavalului*, la Trahanache din *O scrisoare pierdută* (în regia lui Radu Beligan); de la Pișta din *Cetatea de foc*, la Miller din *Intrigă și iubire*; de la Corocichin din *Nunta cu zestre*, la domnul Berthou din *O petrecere de pomină*; de la Bobinski din *Revizorul*, la rolul principal din *Sfântul Mitică Blașinu* și înșurirea ar putea continua, pentru că a dat viață cu aceeași plăcere și dăruire lui Brânzovenescu sau Crăcănel, lui Haplea și altor nenumărate personaje, indiferent că au fost de prim plan sau secundare. Încă de pe băncile conservatorului, când a jucat alături de

Mihai Mereuță, Ștefan Alexandrescu, Mircea Isăcescu, Valea Marinescu, Lucia Iliescu, a dovedit o apetență nemaipomenită pentru comedie și spectacolul de revistă, lucru sesizat și valorificat de majoritatea regizorilor cu care a colaborat. Și au fost destui, de la Liviu Ciulei, Nicolae Kirîțescu, Ion Iancovescu, Paul Cotescu, Val Mugur, Lucia Demetrius, Elvira Glodeanu (căreia i-a fost și partener în *O scrisoare pierdută*), Radu Beligan, Anca Ovanez și până la regizorii teatrului I.G. Russu și mai tânărul Dumitru Lazăr Fulga. I-a avut ca parteneri, de-a lungul timpului, pe Ion Niculescu-Brumă, Mișu Rozeanu, Lory Cambos, Nelu Mihăilescu, Cristofor Vitencu, Eugen Antohi, George Motoi, George Constantin, Florin Piersic, Teofil Vâlcu, Dionisie Vitcu, Radu Beligan, Stela Popescu ș.a., actori de o factură aparte, care au știut să-i aprecieze umorul și verva cu care a abordat fiecare rol în parte. Regizoarea Anca Ovanez a reușit să-l deturneze spre dramă, punându-l să joace în rolul tătăului din *Intrigă și iubire* de Fr. Schiller, dar performanța sa actoricească e legată de piesa *Capul de rățoi* de George Ciprian, în care a interpretat nu mai puțin de șapte roluri. Nu a refuzat, de altfel, nici o ofertă regizorală, fiind distribuit inclusiv în piesele dramaturgilor contemporani, dintre care *Dubla dispariție a Marthei N* de Ștefan Oprea a trecut bariera celor 100 de reprezentații, ca și *Stress* de Mircea Radu Iacoban sau *La margine de paradis* de Ovidiu Genaru. Memorabile au rămas, de asemenea, rolurile din *O zi de odihnă* de Valentin Kataev, *Fiul meu* de Gergely Sandor, *Cumpăna* de Lucia Demetrius, *Momente și schițe* de I. L. Caragiale, *Hagi Tudose* de B. Șt. Delavrancea, *Căsuța de la marginea orașului* de Al. Arbuzov, *Napoli, orașul milionarilor* de Eduardo de Filippo, *Musafiri nepofțiți* de Miroslav Stehlik, *Moartea unui comis voiajor* de Arthur Miller, *...Escu* de Tudor Mușatescu, *Umbra unui francțior* de Sean O’Casey, *Conacul singuratic* de Agatha Christie, *Travesti* de Aurel Baranga, *Nunta lui Krecinski* de A.V. Suhovo, *Pădurea împietrită* de Ro-

bert E. Sherwood ș.a. Cu piesa lui Sherwood a participat la primul turneu întreprins de Teatrul Bacovia în Iugoslavia, pe care Radio Sarajevo îl considera ca fiind „la cota cea mai ridicată a manifestărilor teatrale străine din ultimul an, în Bosnia și Herțegovina” (1973). Sute de reprezentații au avut și toate cele 13 spectacole de revistă și estradă, scrise de el, împreună cu Mircea Rătescu, și jucate cu săli arhipline nu doar la Bacău, ci și la teatrele din Iași, Cluj-Napoca, Piatra Neamț, Galați, Caransebeș, Arad, Pitești etc., care le-au montat. La Bacău a debutat în acest gen atractiv cu *Să râdă lumea* (în stagiunea 1954-1955), a continuat cu *Spectacol muzical-satiric* (lui M. Rătescu i s-au adăugat Ion Ghelu și Al. Lăpușneanu) și *Cu cântec și veselie* (ambele, în stagiunea 1957-1958), cu o revistă cu același titlu, dar valorificând piesa lui Ion Ghelu, *Fata tătii cea frumoasă* (stagiunea 1958-1959), și a încheiat cu *Revista tot revistă* (stagiunea 1961-1962), reprezentații ce, alături de revistele *Cartierul fericirii*, *Să cânte chitarele*, *Orașul meu drag* și, de fapt, toate celelalte, au atins culmi de nebănuț, umplând seară de seară sălile în care au fost programate. Pasiunea sa pentru scris datează încă din vremea liceului, prin 1941 debutând cu epigrame în revistele *Torpila* și *Rățoiul*, iar apoi primind rubrici permanente la ziarele *Opinia* („Un catren pe zi”) și *Steagul roșu* („Tableta zilei”). A publicat de atunci mii de versuri și catrene, sute de epigrame, parodii, articole, traduceri atât în paginile celor două publicații, cât și în revistele *Ateneu*, *Cronica*, *Tribuna*, *Orizont*, *Săptămâna*, *Caietele Teatrului*, *Varietăți*, *Rebus* ș.a., din păcate neadunate încă într-o carte. Ar fi putut publica, după cum a mărturisit într-un interviu, o istorie a Teatrului Bacovia în epigrame, pentru că nu a „iertat” nici o premieră a instituției băcăuane, dar și acest vis, ca atâtea altele, a rămas doar în faza de proiect. A lăsat, totuși, teatrului ctitorit în urmă cu decenii și de care și-a legat prestigioasa-i carieră mai multe piese traduse, dintre cele montate *O petrecere de*

pomină de Pierre Chesnot, *Secretissimo* și *Nebuniile din pat* bucurându-se de un succes imens la public. Deși rafinamentul interpretărilor, umorul său debordant, abilitatea de a se plia pe firea personajelor au fost remarcate de critici prestigioși în frunte cu Valentin Silvestru, Natalia Stancu, Ileana Berlogea, George Genoiu, Ștefan Oprea, regizorii de film nu s-au învrednicit să-l distribuie decât rareori, dar și atunci în roluri secundare. A debutat în *Reportaj televizat*, un film muzical cu frații Grigoriu și a mai jucat în *Ciulinii Bărăganului*, în regia lui Louis Daquin, iar cu roluri mai mici în *Serbările galante* (unde a avut plăcerea să lucreze alături de René Clair) și *Dragoste lungă de-o seară* (între alții, cu Octavian Cotescu). Dezlegător înrăit de rebus, colecționar de timbre și reviste de umor, a fost poate singurul actor băcăuan care au citit mii de volume, fiind la curent cu toate aparițiile editoriale, procurate cu dificultate în acei ani, și cu noutățile franceze, primite pe căi numai de el știute. Devotor al literaturii de aventuri, citită mai ales în obositoare turnee, a propus cititorilor numeroase fragmente, ce ar trebui, de asemenea, restituite într-o carte, dar și jocuri interactive de inteligență. Observator abil al realităților vremii, a părăsit lumea cu durerea îndepărtării sale premature din teatrul pe care l-a slujit o viață și pe scena căruia ar fi vrut să fie sărbătorit când acesta ar fi împlinit 50 de ani. Dar, vorba lui, actorii nu mor niciodată, numai că singurii care s-au încumetat să-i cinstească memoria au fost consătenii din Ciocănești, cei care au amenajat un punct muzeal și i-au dat numele său Bibliotecii Comunale și Casei de Cultură. Cu excepția scriitorului Marin Cosmescu Delasabar, care i-a consacrat un concis profil în volumul *Și-au găsit Bacăul...* și s-a referit în câteva rânduri la creația sa epigramatică, a Editurii Egal, cea care în 2007 a publicat volumul *Cu gluma nu-i de glumit...*, ce reunește o mică parte din creația cuplului Florin Gheuca - Radu Mircea Rătescu, și a noastră, care i-am conturat profilul în dicționarul *Personalități băcăuane*, concitadinii săi nu s-au grăbit să-l includă între personalitățile locului.

In memoriam Leonid Iacob

N. 1 octombrie 1945, în satul Iazu, comuna Strugari, județul Bacău - m. 23 martie 2020, la Comănești. **Poet, critic literar, dramaturg, prozator, publicist, editor, profesor.** Este fiul Elenei (n. Melinte), casnică, și al învățătorului Gheorghe M. Iacob. Copilărește în satul natal, începându-și studiile cu tatăl său, la Școala Primară din Iazu (1951-1955). Prima clasă a ciclului gimnazial o urmează în satul vecin, la Școala Pietricica (1955-1956), avându-l ca profesor de limba română pe Eduard Ștraub, publicistul și scriitorul de azi, iar următoarele două la Spitalul de Copii din Agigea, județul Constanța (1956-1958), unde a fost internat în urma unor complicate probleme de sănătate. Este admis apoi la Școala Medie Mixtă din Comănești (1958-1962, actualul Colegiu Tehnic „Dimitrie Ghika”), studiind, între alții, cu profesorii Aurel Jâmneală, publicistul și autorul de carte didactică de mai târziu, Corneliu Nechita și, în ultimii doi ani, cu Gheorghe Movilă, prozatorul. Având preocupări literare încă din clasele primare, s-a impus rapid printre membrii Cenaclului literar „Chemări primăvăratice”, care funcționa în cadrul liceului, conducându-l, în calitate de președinte, între anii 1959 și 1962, când a și debutat, ca poet, în paginile revistei școlare omonime (1958). După absolvirea cursurilor liceale a fost, rând pe rând, pedagog la Liceul Nr. 1 din Moinești (1962-1963), învățător la Școala Răchitiș, comuna Ghineș (1963-1965), profesor de limba română la școlile generale din Ardeoani (1965-1966) și Palanca (1966-1979), iar din 1979, la Clubul Copiilor din Comănești, unde, în 1981, a înființat Cenaclul Literar „Mugurii”, pe care l-a condus, neîntrerupt, de mai bine de trei decenii. În acest interval și-a definitivat studiile, urmând cursurile fără frecvență ale Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, secția Limba și literatura română (1964-1970), și-a susținut examenul de licență, cu lucrarea *Toponimia bazinului superior al Văii Trotușului* (1972), și, succesiv, toate examenele de grad, încheiate cu lucrarea *Cenaclurile literare ale copiilor* (1987). La Școala Răchitiș a fost, concomitent, și director al instituției, iar la Palanca, director al Căminului Cultural, secretar cu probleme de propagandă și cultură și vicepreședinte al Consiliului Popular (1968-1977). Și-a început, de asemenea, colaborarea la ziarele **Flacăra Moineștiului** și **Steagul roșu**, publicând apoi creații literare, articole de specialitate și publicistice în **Ateneu**, **Confluente lirice**, **Confluente românești**, **Cronica**, **Deșteptarea** (correspondent în perioada 1991-1994), **Impact cultural**, **Junimea digitală**, **Limba română**, **Plaiuri trotușene**, **Plumb**, **Rețeaua literară**, **Speranța TV**, **Strop**

de viață, **Suplimentul literar**, **Tineretul liber**” ș.a. Animator al vieții culturale comăneștene, a frecventat Cenaclul literar-artistic „Lumină și culoare” de la fostul Club „1 Mai”, manifestându-se atât ca poet, cât și ca artist fotograf, pictor, eseist și dramaturg. Trei dintre scenariile sale literare destinate spectacolelor pentru copii au fost incluse în volumul *Educația prin muncă și pentru muncă* (1985), cu poezie și lucrări dramatice fiind prezent și în antologiile *Sus cortina, copii!* (2005), *Clopotul, limbaj universal* (2008), *Arta de a fi* (2009), *Vis și pasiune*, *Antologia Esențelor* (2011) și *Călătorie în regatul cuvintelor* (2014). La rândul său a prefațat și îngrijit antologiile *Vis și pasiune* (2011), *Lumea cuvintelor* (2012), *Anotimpuri prin ochi de copil*, vol. I-II (2014), precum și volumele de debut și cele ulterioare ale unor membri ai Cenaclului „Mugurii”, o veritabilă pepinieră de talente. Astfel, după ce mai întâi și-a promovat ucenicii în propriile publicații (**Planeta Viselor** și **Muguri de vers**) ori în paginile unor reviste de cultură și ziare locale și centrale, a sprijinit debutul editorial a nu mai puțin de 20 dintre aceștia, recomandându-i călduros cititorilor. Contribuția sa la depistarea tinerelor talente a fost unanim recunoscută, diriguitorii forurilor de resort desemnându-l coordonator al Taberei Subredacțiilor „Cutezătorii” (Năvodari, 1984), Taberei de Creație Literară Homorod (1985), Taberei Județene de Creație (Geamăna, 1987), Taberei Naționale de Creație (Dărmănești - Bacău, 1987 și 1988) și Taberei Naționale de Creație Literară „Tinere condeie” (Agafton - Botoșani, 1993; Buciumeni - Galați, 1996; Buzău - 2002 și 2003). Robit, practic, de această nobilă activitate, a lăsat la urmă propria creație, debutând editorial abia în 2009, după ieșirea la pensie, când Editura Corgal Press i-a publicat volumul de poeme *Bântuit de furtuni*, urmat peste un an, la aceeași casă editorială, de o carte de poeme de dragoste, *Țărături paralele*, scrisă în tandem cu poeta Atena Mariana Zară, și de volumele *Imagina-rele iubiri* (2014), *Lâng-o margine de lume* (2014), *Strajă cuvintelor* (2015), *Povestiri de pe Trotuș* (2016), *Din străbuni*, *De la Trăistăan citire* (2017), *Doar poeme* și *Bătrân pian* (2018). În manuscris își așteaptă rândul, volumele *Popasuri în vers*, *Marea cu ochii triști* și *De la Trotuș la Tazlău*. Distins cu Medalia „A 25-a aniversare a Republicii” (1972), Diploma de Onoare a Consiliului Național al Organizației Pionierilor (1984, 1985, 1986, 1987, 1988) și Diploma de Excelență a Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului (2002), omul de cultură va rămâne veșnic în inimile noastre.

Pagini de Cornel GALBEN